

Regionstyrelsens yttrande över granskning av årsredovisning 2023

Regionens revisorer har den 15 april 2024 överlämnat missiv gällande granskning av Region Västerbottens årsrapport 2023 (REV 26–2023). Granskningsrapport är ställd till regionstyrelsen.

Revisionens iakttagelser och grundläggande granskning

Bedömningen är att årsbokslutet är upprättat i enlighet med gällande regler och ger en rättvisande bild av regionen resultat och ekonomiska ställning. Revisorerna bedömer att resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål och finansiella mål var svaga, samt instämmer inte i styrelsen bedömning om att regionen delvis hade god ekonomisk hushållning. Revisorerna anser att resultaten inte är förenliga med god ekonomisk hushållning.

Granskningen visar brister i styrelsen underlag vilket medfört svårigheter att avgöra i vilken grad styrelsen och nämnderna uppfyller fullmäktiges verksamhetsmål. Revisorerna ser en risk i att styrelsen är för optimistisk i sin bedömning av resultaten.

Revisorerna har förståelse för att det kan vara svårt att återställa ett stort underskott på tre år. Vidare ser revisorerna en risk att regionen hamnar i en ond spiral med stora underskott som inte går att återställa. Deras uppmaning till styrelsen och nämnderna är att agera och ta fram konkreta åtgärder som ger faktiska effekter.

Med utgångspunkt i granskningarna lämnar revisorerna tre rekommendationer till regionstyrelsen. Regionstyrelsen delar revisorernas uppfattning i revisionens iakttagelser och lämnar följande kommentarer till rekommendationerna.

Revisorernas rekommendationer till regionstyrelsen:

- Säkerställ att det finns genomarbetade planer och en strategisk styrning som möter det ekonomiska läget.

En väl fungerande planering- och budgetprocess är centralt i den strategiska styrningen.

Under 2023 implementerades en ny planeringsprocess som ska ge bättre möjligheter att knyta ihop uppföljning och planering. Den politiska och verksamhetsmässiga styrningen behöver sitta ihop på ett bättre sätt och behöver mer parallella arbetssätt under året och mellan de olika planeringsnivåerna. Under 2024 har en översyn av budgetprocessen genomförts och information till regionstyrelsen ges under hösten.

Regionstyrelsen har tillsammans med övriga nämnder ett kontinuerligt pågående arbete i syfte att förbättra ledning och styrning. Att stärka ledning och styrning är också ett riktat uppdrag från regionfullmäktige till hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen.

Det planeras för att på ett bättre sätt stödja verksamheten med underlag för prioritering och resursfördelning. Exempelvis med hjälp av produktions och kapacitetsstyrning (PKS), nya månadsuppföljningen Kvalitet i grunduppdraget och jämförelser med andra. Grundläggande förutsättningar för att förstå och möta verksamhetens behov är att ha kunskap om hur stora behoven är, kunskap om tillgängliga resurser samt kunskap, metoder och rutiner för att styra dessa kapaciteter och resurser så att de nyttjas på effektivast möjliga sätt. Faktabaserade och

förankrade underlag som en central del i resursfördelningen kommer dock att ta tid att införa. Målet är att succesivt förbättra möjligheten att använda faktabaserade underlag så att resursfördelningen speglar verksamhetens uppdrag och behov på ett bättre sätt.

Under 2023 påbörjades även ett arbete med en långsiktig handlingsplan för hälso- och sjukvårdens målbild 2030. Det långsiktiga arbetet kommer att fortgå under de närmsta åren och kommer att vara betydelsefullt i den strategiska styrningen framåt.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Översyn av budgetprocessen med fokus på att utveckla metod som stöd för prioriteringar och resursfördelning.	2024-2025
Genomföra uppdraget Stärka vår ledning och styrning	2024-2027

- Utveckla analyserna av genomförda åtgärder för ekonomi i balans.

Utifrån det ansträngda ekonomiska läget är det nödvändigt för verksamheterna att prioritera. I samband med budgetarbetet tar verksamheten fram specificerade åtgärder i sina planer. Löpande under året genomförs verksamhetsdialoger på alla nivåer, där analyser av händelser och aktiviteter ska medverka till att önskade effekter uppnås.

Innan en åtgärd beslutas bör orsaken till avvikelsen utredas, eventuella konsekvenser och den ekonomiska effekten beskrivas. Att kontinuerligt och systematisk utvärdera effekten av pågående åtgärder och vid behov omvärdera beslut är också centralt. Om inte tillräcklig effekt uppnås ska nya åtgärder sättas in.

För att erhålla ett mer proaktivt arbetssätt tas det fram långsiktiga prognoser där ekonomiska utmaningar identifieras i ett tidigt skede. Detta för att ge nämnderna men även förvaltningarna bättre möjlighet att utvärdera, planera och hantera åtgärder utifrån givna förutsättningar.

För att kunna vara proaktiva ser dock regionstyrelsen att det krävs mer fokus på arbetet före, under och efter genomförandet av en åtgärd. En förutsättning för att önskad effekt ska uppnås är en väl underbyggd analys. För detta krävs också att de underlag som finns att tillgå håller tillräcklig kvalitet.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Utveckla stödet till verksamheten för en bättre beredning och styrning av åtgärder. I det ingår att utveckla det systematiska arbetet av analyser och löpande omvärdera pågående åtgärder för att säkerställa att effekt uppnås.	2024-2025
Fortsätta identifiera indikatorer med koppling till kvalitetsuppföljning av grunduppdraget.	2024-2025
Försätta utveckla och kvalitetssäkra data för analys.	2024-2025

- Utveckla uppföljningen av fullmäktiges verksamhetsmål.

Det pågår ett arbete med att förbättra kvaliteten på nämndernas indikatorer och det sker samtidigt succesivt ett lärande i organisationen. Under 2022 utarbetades en checklista för framtagande av indikatorer. En mer gedigen process för framtagandet av nämndplaner för

2023 innefattar bland annat att indikatorerna som ingår i nämndplan har gått igenom tydligare kvalitetskontroller. Systemstödet Stratsys innebär även att vi tydligare dokumenterar exempelvis mätmetoder, datakällor och ansvariga för våra indikatorer.

En gemensam struktur för nämndplaner finns sedan 2023, med delmål som bryts ner till indikatorer, underlättar möjligheten att göra bättre övergripande bedömningar. En ny regionplan har antagits för 2024-2027 som tydligare uttrycker viktiga förflyttningar och därför borde göra det lättare att utvärdera hur organisationen uppnår regionmålen. Under 2024 har tydligare kriterier tagits fram för bedömning av nämndernas delmål och sambandet med nämndernas indikatorer.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Fortsätta arbetet med att dokumentera grundläggande kvalitetsfaktorer för indikatorer.	2024-2025
Utveckla förutsättningar för regionstyrelsens uppsiktsplikt kring målstyrning i samband med delårsrapport och årsredovisning	2024-2025